בנמל אע"ג דהשתא ליכא אימר ברדיוני נפל *אבוה דשמואל עבד לבנתיה מקוואות ביומי ניסן ומפצי ביומי תשרי אמר רב גידל אמר רב נתנה תבשיל לבנה וטבלה ועלתה לא עלתה לה טבילה אף על גב דהשתא ליכא אימר ברדיוני נפל אמר רמי בר *אבא הני רבדי דכוסילתא עד תלתא יומי לא חייצי מכאן ואילך חייצי אמר מר עוקבא *לפלוף שבעין לח אינו חוצץ יבש חוצץ אימתי נקרא יבש משעה שמתחיל לירק אמר שמואל כחול שבתוך העין אינו חוצץ ושעל גבי העין חוצץ אם היו עיניה פורחות אפי' על גבי העין אינו חוצץ א"ר יוחנן פתחה עיניה ביותר או עצמה עיניה ביותר לא עלתה לה טבילה אמר ריש לקיש האשה לא תטבול אלא דרך גדילתה *כדתנן האיש נראה כעודר (א) ומוסק זיתים אשה נראית כאורגת וכמניקה את בנה *אמר רבה בר רב הונא נימא אחת קשורה חוצצת

שלש

בנמל. פו"ע מקום שהספינות [illegible] ברדיוני נפל. הטיט מעליה. ברדיוני איני יודע לשון ונראה שהוא לשון שיכשוך שכשכשכה רגליה במים בנמל נפל: מקוואות ביומי ניסן. מקוה מים מכונסין ואינן זוחלות בנהר לפי שרבו המים בימות הגשמים מגשמים שנפלו וחייש שמא ירבו נוטפין על הזוחלין. ותניא בתורת כהנים* (ג)אך מעין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין כלומר שמטבילין במכונסין דרך זחילתן קודם שנקוו ותנו במקוה ת"ל אך מעין* מעין מטהר בזוחלין והמקוה מטהר באשבורן ותהו אשבורן דקוו וקיימי דאין מטבילין במכונסים אלא משנקוו למקוייהם ותנו מזחילתן ותנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"ה) הזוחלין כמעין כלומר זוחלין שבנהרות כמעין והנוטפין כמקוה ומים הנוטפין מטהרים הרי הן כמקוה ואין מטהרים בזחילה. הילכך בימי ניסן שנתרבה הנהר על ידי גשמים חייש שמא רבו נוטפין שבו על מים שבו ובטלו וזוחלין ואין מטהרין את הטמא הטובל בהן דרך זחילה וכל הנהרות לעולם הן הולכים וזוחלים לפיכך עביד להו מקוה באשבורן לטבול בתוכו. יש מפרשים דבעינן מים חיים לנדה ולאו מילתא היא דמילא בתוספתא* אומר בזב מגונה שהזב טעון מים חיים כו':

ומפצי ביומי תשרי. שטובלין בנהר שהזוחלין מרובין אבל מפני טלית הטיט עושה מחצלות בנהר שעוברות עליהן: רבדי. פוינטור"ש: כוסילתא. פלומ"א. והרכך של מכות של הקוה דם להעלות גלד: תלתא יומי. גלדן רך ומחובר והוי כגוף הבשר ולא חייצי: לפלוף. קליד"א: פורחות. פותחת ועוצמת תדיר בין כך ובין כך אינו חוצץ לפי שפריסתה מעבירתו ואינו עב על גב העין ואין בו ממש. ל"א דומעות שהדמעה מלחלחת את הכחול ואינו חוצץ: פתחה עיניה ביותר. הויא סגילה למעלה: עצמה עיניה ביותר. הויא סגילה למטה: לא תטבול אלא כדרך גדילתה. כלומר לא תדחק זרועותיה על בשרה ולא רגליה ושוקיה זה בזה אלא כדרך הליכתה ושמושה תמיד ומה שנכסה וקמוט ואין מים באין בו לא איכפת לן ואינה צריכה לפשט בין קמטיה וסתריה אלא כדרכן תמיד: כדתנן. גבי ראיית נגעים שטיהר כהן הכתוב בית הסתרים דכתיב (ויקרא יג) לכל מראה עיני הכהן ותנן האיש מראה נגעו לכהן כעודר וכמוסק זיתים: כעודר. בבית השחי וכמוסק זיתים בבית הערוה דאם יש לו נגע בבית השחי אין צריך להגביה זרועותיו יותר מדאי להראותו אלא כעודר שמגביה ואינו מתנס עצמו ומה שיוכל כהן לראות יראה ואם לא יוכל לראות טהור ובבית הערוה א"צ לכוף ולשוח יותר מדאי אלא כמוסק זיתים אחר שנשרו מן האילן ומלקטן (ג)על הארץ: והאשה נראית. לכהן בנגעה: כאורגת. בבית השחי ואם בבית הערוה היא כופפת עצמה כמניקה את בנה: נימא אחת. מיהדקא שפיר וחוצצת:

שלש

[illegible] שאינה כתובה בספרים שלנו והיא מפשלת את בנה וטובלת לא עלתה לה טבילה ויש לפרש מפשלת את בנה לאחוריה והיא ערומה ולא סו בגדיה עליה וטבלה לא עלתה לה טבילה דחיישינן שמא הוא עליה דיטקא טיט וכיוצא בו ונדבק באמו וחוצץ בטבילתה ולא ידעה לה אף על גב דחזינן לה השתא דליכא מידי עליה חיישינן דלמא בעלייתה מן הטבילה נפל ברדיוני הוחלק ונפל דרך ירידה כפי' ר"ח ונ"ל שהיא מפשלת בנה אפי' לפני טבילתה בסמוך ולאו דוקא בטבילתה:

לפלוף שבעין לח אינו חוצץ יבש חוצץ. דוקא שבתוך העין מפני שהדמעה שבעין מלחלחתו ואינו מניחתו להיות יבש אבל לפלוף חוץ לעין אפי' לח חוצץ והכי משמע במסכת מקוואות פ"ט (מ"ב) דגבי אלו חוצצין קתני לפלוף שחוץ לעין וגבי שאין חוצצין קתני לפלוף שבעין ולא מפליג בין לח ליבש אלא בין חוץ לעין לתוך העין והיינו בלח דיבש בעין נמי חוצץ וטיט שתחת הצפורן יבשה חוצץ והא דתנן התם במס' מקוואות גבי ואלו שאין חוצצין בטבילה לכלוכי טיט שעל הבשר וטיט שתחת הצפורן א) (וצפורן המדולדלת) מיירי בלח דומיא דלכלוכי טיט שע"ג הבשר דלאו ביבש איירי לא חיילי ועוד דלעיל גבי ואלו חוצצין קתני גלדי טיט שעל בשרה ובצק שתחת הצפורן:

פתחה עיניה ביותר או עצמה עיניה ביותר. לכך יש ללמוד לכל אשה הטובלת שלא תטבול ותפתח עיניה ולא תעצים עיניה ביותר לפירש"י דלא גרסינן בסמוך דהני שמעתא לטהרות ולכל הפירושים צריך ללמדה לפתוח פיה שיהא ראוי לביאת מים כדאמרינן לעיל דכל בית הסתרים בעינן שיהא ראוי לביאת מים ומייתי נמי משפחתו של רבי שטבלה ונמצא עצם בין שיניה והצריכה רבי טבילה אחרת ותנן נמי בהדיא במס' מקוואות בפ"ח (מ"ה) נדה שנתנה מעות בפיה ירדה וטבלה טהורה מטומאתה אבל טמאה אגב רוקה נתנה שער בפיה קפלה ידיה קמלה שפתותיה כאילו לא טבלה וגם צריך ללמדה להרחיק ירכותיה קצת כדאמרינן בסמוך כאורגת וכמניקה את בנה לענין הגבהת הדד קצת מעל החזה:

פתחה עיניה כו'. אחר זה כתוב בפירוש רבינו חננאל ובמקצת הספרים ולית הלכתא ככל הני שמעתא דכי איתמר הני לטהרות אבל לבעלה טהורה כי הא דאמר ריש לקיש אשה לא תטבול אלא דרך גדילתה ובתשובה אחת כתב רש"י דל"נ הלא דקאמר אבל לבעלה טהורה כי הא דאמר ר"ל מה ענין ר"ל להך דלעיל ועוד דכל הני שמעתתא דרב ודרב גידל ורמי בר חמא וכולן היו בבבל ולצורך מקומן היו צריכין והוא דוחק לבבלי אליהו היו מדברין ועוד דאבוה דשמואל דעבד לבנתיה מקוואות בבבל ועוד דכולהו בלשון נקבה נקטינהו אשה לא תעמוד על כלי חרס אשה לא תטבול בנמל נתנה תבשיל לבנה פתחה עיניה ואי לטהרות היה לא היה צריך להזכיר בכל פעם אשה ועוד דתניא בפרק החולץ (יבמות דף מז: ושם) כל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בגר ובעבד משוחרר ובנדה והיינו נדה לבעלה דאי לטהרות מאי שנא דנקט נדה ועוד דומיא דגר ועבד משוחרר דאיירי בטבילת איסור והיתר והכי קאמר כל החוצץ בטבילת טומאה וטהרה חוצץ בטבילת איסור והיתר וכן פרש"י בתשובתו דכל חומרות דהך שמעתא נוהגות עכשיו בטבילת נדה לבעלה אבל רבינו תם פירש שגרסה סוגיית הספרים ואיתא נמי בפי' ר"ח והלכות גדולות והלכות נדה שפירש רב סעדיה וכן צריך לחלק דלעיל אמרינן דבית הסתרים לא בעיא ביאת מים ובפ"ט דמס' מקוואות (מ"ב) גבי ואלו חוצצין באדם ומחשב בית הסתרים שבאשה אלמא בעיא ביאת מים אלא ודאי ההיא לטהרות ובשמעתין לבעלה והך דהחולץ (יבמות דף מז:) דכל שחוצץ בטבילה חוצץ בגר כו' וכנדה קיימא אהני חציצות דפרק ט' דמקוואות דאלו לענין בעלה שכן דרך הברייתא לעמוד על המשנה אבל הנך חומרי דכלי חרס וסילתא ונמל ומפצי ומפשלה וריבדא ולפלוף שמחמירות יותר מן המשנה דקתני בפ"ט לפלוף שבתוך העין אינו חוצץ ומשמע בין לח בין יבש אינו חוצץ מדלא מפליג וכסילתא ופתחה עיניה ועצמה וכל הנך חומרי לית הילכתא כוותייהו אלא כהך חומרא דריש לקיש דליתא אפי' לבעלה ומיהו קשה לפירוש ר"ת דהך משנה דפ"ט דבית הסתרים שבאשה חוצץ דמוקי לטהרות קתני נמי דין לפלוף שבעין שחוץ לעין חוצץ שבתוך העין אינו חוצץ דהא מוקים לה לבעלה וכן פי' דהך דהחולץ וכל דבר שחוצץ בטבילה קיימא אמשנה דטהרות דאיירי לבעלה ומה שהקשה מבית הסתרים דשמעתין למתני' דמקוואות לא קשה מידי דבסיפא גבי ואלו שאין חוצצין קא חשיב בית הסתרים שבאיש והיינו כשמעתין וצריך ליתן טעם בהך בבא גופה מה חילוק יש בין בית הסתרים דאיש ודאשה ונראה שיש בית הסתרים שהאשה מקפדת ולא האיש וכזה קא מפליג בין איש ובין אשה ולפלוף שבעין איירי דוקא בלח כדפירשתי: **וכמניקה** את בנה. פרש"י לענין בית הערוה ואין נראה דבת"כ תני לה גבי הדד כדפרישית לעיל והכי תניא לכל מראה עיני הכהן פרט לבית הסתרים מכאן אמרו האיש נראה כעודר וכמוסק ט' כעודר בבית הסתרים וכמוסק ג) בין הסימן והאשה כאורגת וכמניקה את בנה מניקה את בנה תחת הדד כאורגת ביד הימנית רבי (ד) אומר כטווה פשתן ביד השמאלית ובפ"ב דנגעים (מ"ד) תנן נמי כאורגת פי' כעורכת פת לענין בית הסתרים:

מקום

א) [illegible] ר"ש מ"ד פ"ט דמקוואות ר"ש למחוק וצפורן המדולדלת] ג) צ"ל בבית השחי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones